

ЦЪРКОВЕНЪТЪ ВЕСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ БЕЗПЛАТНА ЕЖЕМЕСЕЧНА ПРИТУРКА: „ДУХОВНА КУЛТУРА“ — списание за религия, философия, наука и изкуство.

АБОНАМЕНТЪ: I. За България: За всички абонати църковни учреждения, свещеници, учители, частни лица и пр.) за година 130 лева (платили на два пъти); за 6 месеца 80 лева (платили на един път); за 3 месеца 50 лева (сжко); II. За чужбина (абонаментът е само годишен и въ предплата)—250 лева. III. Само Църковен вестник—100 лв. Само „Духовна култура“—40 лв. Всичко, което се отнася до „Църковен вестник“ и притурката, да се адресира до Св. Синод, Редакцията на „Ц. В.“

Непомъстени ръкописи не се повръщат. Всички парични суми да се изпращат до Св. Синод. Обявленията, само предплатени, се печатат на последните страници. Плата съв. 10 лева за заглавие, 5 лева за дата, 5 лева за подпис и за всяка останала дума по 2 лева. Официалните обявления на църковните учреждения се изпращат направо въ Администрацията; частни обявления се приемат и чрез агенциите; последните получават 30% отстъпка.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Църква, национализъм и просвѣта.—Прот. Из. Гошевъ.
2. Речь, произнесена отъ Н. В. Пр. митрополитъ Максимъ при откриване на Пловдивския мострѣн панайръ.
3. Евангелиски истини. — Тод. п. Тод.
4. Да внимаваме.
5. Художествено отдѣлъ: Радка Зедигъ. — Предъ двама на милосърдието.
6. Културни прояви.
7. Бележки и отзиви.
8. Изъ печата.
9. Официаленъ отдѣлъ.
10. Църковна и обществена лѣтопись: I У насъ; II Въ чужбина
11. Обявления.

Църква, национализъмъ и просвѣта.

Съ особена радостъ прочетохъ въ вестникитѣ неотдавнашитѣ извѣдания на г. Министра на Народното Просвѣщение — че *стъловетъ, върху който се крепи българската държава днесъ сж — училището, армията и църквата.*

Тия извѣдания идватъ въ единъ моментъ, когато народната ни църква е особено загрижена за сждбинитѣ на нацията ни въ духовно отношение. Времето на единъ усиленъ устрѣмъ къмъ закрѣпване на национални идеали, който устрѣмъ съ право държи първенство и дава данъ и насока на нашето училищно възпитание днесъ, е и време на голѣми изкушения за смѣли опити, засѣгащи издълго живота на нацията ни.

Църквата ни, още отъ времето на Св. Св. братя Кирила и Методия и на тѣхнитѣ велики ученици, които чрезъ писмо и духовна просвѣта поставиха здравъ устонъ за обособяването и вѣковното закрѣпване на българската нация, винаги е работила съ огледъ къмъ особенитѣ нужди на нацията ни. Още съ писмената на Черноризца Храбрър се свързва мисълта, че българскитѣ писмена сж по-свети отъ гръцкитѣ, защото сж нами-слени отъ светъ мжжъ, а не отъ езичини. Още отъ оная ранна епоха въ свещенитѣ ни богослужбени книги се разказва за възвишенитѣ пориви на роднитѣ ни светители. Минаха отъ тогава вѣкове . . . и никога въ тия вѣкове българската църковна книга не престана да отаѣля широко мѣсто за историческитѣ сждбини на нацията ни. Въ *жития и пролози, въ панаягирици,*

минае и триоди, въ дамаскинни и храмови стенописи, а най-последо и въ специални исторически изследвания, като това на о. Паисия и на предходнитѣ му тя хранѣше народния духъ дустранино; поддържаше будна свѣдѣствата и жаждата къмъ възвишенъ духовенъ животъ и сжщвермено крѣпѣше будно съзнанието за величието на българския народенъ духъ, за националното минало, за народното бждесте. Поставенъ по служба въ връзка съ книжовнитѣ паметници на нашето минало, като директоръ на Синодалния църковенъ музей, азъ ежедневно сѣ по-живо чувстувамъ дълбокитѣ връзки, легнали презъ време на хилядлѣтната ни история като християнски народъ въ недрата на народната душа. Тия връзки не сж легенда. За тѣхъ свидѣлствуватъ хиляди фрагментни свѣтлинѣ и кодекси, хиляди пожатѣлѣн отъ времето тежки бамбицинови томове, събрани въ нашитѣ книжовни хранилища (на първо мѣсто въ Народната ни библиотека и въ Синодалния църковенъ музей) или прѣснати изъ книгохранилищата на Русия, Англия, Италия, Германия, Св. Гора и сѣседнитѣ ни славянски земи. Голѣмо изкушение за нацията ни е — да сжжаме тия вѣковни връзки и да разголимъ народната душа, като я насочимъ къмъ интернационални идеали, като забравимъ, че интернационалитѣ вѣриси и устрѣми си иматъ своето значение при условие, че отдѣлнитѣ нации пазятъ своята самобитности и своя особенъ битъ, т. е. своята самобитна и изпитана духовна срѣда, която отговаря на тѣхния духовенъ ръстъ и които е сигурна гаранция за тѣхния щастливъ и продуктивенъ животъ.

Национализмътъ днесъ е модна идея и това е добре. Но и национализмитѣ може да бжде тълкуванъ различно. Особено би трѣбвало да се пазимъ отъ по-пълнозначената — да поставяме отъ държавно гледище ограничѣния на Църквата, майката на нацията ни. Защото държавна и нация не се покриватъ. Държавното ни устройство търпи промѣни, то ежедневно се доустроява подъ влиянието на тия или ония модни държавноправни течения, а нацията ни е една вече оформена ценностъ. Елементитѣ на българската националностъ сж покривъ *крвоно расовия бжлгъ* още — *народната втра* и народнитѣ хилядлѣтни *битови особености* (обичаи, пѣсни и др.). При здравя и единна нация държавата винаги ще благодеуствува и напредва, но при хилава и несплотена нация държавата винаги ще бжде хилава и боледуваща отъ изкстрени разногласия и борби. Ето защо, мисля, че при всѣка основна законодателна реформа у насъ би трѣбвало да се държи смѣтка *предъ всѣчко за нацията*, а после — ако и доколкото е

възможно — и за останалитѣ ценности на държавния ни животъ.

Просъбата ни, съ огледъ на казаното до тука, трѣбва да бъде насочена да крѣпи устоитѣ на нашата нация, които — слава Богу — не стоятъ въ разрѣзъ нито съ общочовѣшкитѣ устремъ къмъ повече знания и къмъ по-добъръ правовъ редъ, нито съ общочовѣшкитѣ идеали за здравъ религиозна свѣсть, опрѣна о вѣчнитѣ и божествени идеали на християнството. За никого не е тайна, че православнето (което лежи въ основитѣ на народната ни душа) стои по-високо по духовна ценностъ отъ католичеството и протестантискитѣ. Другъ е въпросътъ доколко нашата църква исторически днесъ е поставена въ едно положение, което допуска още много да се желае. Преди всичко ние имаме нужда отъ повече просвѣтени духовници, отъ повече църковна литература, отъ повече църковно-научни институти (училища, църковни музеи и институти за църковна научна работа, църковни библиотеки и др. п.). Ето едно поле, въ което светата ни Църква трѣбва да бъде подпомогната. Също и въпросътъ за узаконяването на новия ни Екзархийски уставъ е извънредно важенъ и не бива повече да се отлага. Но особено важенъ отъ здравно национално гледище е въпросътъ за религиозно-правственото възпитание въ нашитѣ народни училища. Едно време нашето Министерство на нар. просвѣщение бѣше въ пленъ у хора, изхождащи отъ една срѣца на социални утопии за революционнѣ съ червени знамена, попарвани въ съгласие и споразумение съ чужди намъ централи. Днесъ, слава Богу, снова време отмина. И време е да се поставятъ просвѣтитѣ ни народни институти въ условия, които ще събудятъ и създадатъ живи връзки между национални идеали и училище въ една пълнота, която явно и открито да сочи и народната ни вѣра като единъ отъ устоитѣ на националната ни особобеностъ.

Прот. Ив. Гошевъ,

Речъ.

Прознeсена отъ Н. В. Преосвещенство Митрополита *Максима* при откриване на мострениа панаиръ въ гр. Пловдивъ на 13. IV. 1936 година, на втория денъ на Възкресение Христово.

Господа Министри, уважени граждани на Пловдивъ и всички присѣтвующи на това голѣмо тържество.

Вчера и днесъ християнскитѣ свѣтъ празнува великия денъ на Възкресение Христово, денъ радостенъ, денъ тържественъ, денъ на изкупленето, на избавлението на човѣчеството отъ смъртта и грѣхътъ и даруването на славенъ вѣченъ животъ. Гръкоримскитѣ миръ показа голѣми успѣхи въ наука, философия, изявна култура, но въ края на крайщата, потъналъ въ грѣхъ, падналъ нравствено, осуетилъ се въ своята философия, той бѣ дошълъ до края на погибѣлта, и, ако да не бѣше дошла смъртта и Възкресението, древниятъ миръ щѣше да пропадне съ своята наука, философия, съ петѣтъхъ си искусства. Но дойде Христосъ, даде на свѣта новъ духъ, новъ животъ — правъ, свѣтъ животъ съ християнска наука и култура. За това цѣлнитъ християнски свѣтъ днесъ и всегда слави и пѣе химни на Христа Живнодавца.

Втората голѣма радостъ и възвишени чувства — вторитъ Великденъ за нашия градъ, това е мострениа панаиръ — това, което гледаме, на което се удивляваме и съ което се гордеемъ. Това е дѣлото на българския индустриалецъ — на българския гений.

Свидетель на миналото и сегашното, самъ се удивлявамъ на напредѣка, представенъ въ сегашния четвърти

голѣмъ мострениа панаиръ. До освобождението, Пловдивъ, потъналъ подъ двойното иго, нѣмаше възможността да развие своитѣ скрити сили и дарования. Ако имаше нѣщо народно, нѣщо свое, това бѣше църквата, училището и еснафитѣ. Имаше и проблѣсъкъ на култура, индустрия и търговия, но сравнени съ туй, което гледаме сега, голѣмия напредѣкъ, не можемъ освенъ да се радваме. Затова, най-много трѣбва да благодаримъ на Божията помощ, на народния труженникъ, а главно на енергията и неотстъпчивия трудъ, умѣние и тактъ на създателитѣ и ръководителитѣ на Пловдивската Търговско-Индустриална Камара.

Богу да благодаримъ, прочее, начинанието и успѣха на хубавото дѣло, що гледаме.

Евангелски истини.

Иовн. 4, 5—12.

Изъ цѣла Иудея се разнесе тѣжната вестъ, че Иованъ, Христителтъ, е затворенъ отъ Ирода въ тъмница. Фариситѣ, които мразѣха пророка-пустинникъ, самодоволно потриваха рѣце, лѣкувана. Но тѣхната тъмна радостъ не бѣше пълна. Пъклената мисль на тия „народни волачи“ сега се носѣше по диритѣ на Този, за когото Иованъ бѣ проповѣдвалъ. Успѣхътъ на Иованъ Божествено Слово ги плашеше. Съ тревога и смугъ тѣ слушаха проповѣдта Му за новия животъ, за Царството Божие. И не искаха да го приематъ за Месия, защото тѣ очакваха Месия като земенъ владетелъ. Иованъ не имъ допаднаше, понеже проповѣдаше за Месия не така, както тѣ Го очакваха. Затова тѣ станаха предатели (Мат. 4, 12) на Иована. А сега поискаха да станатъ такива и на Исуса, да Го наклеветатъ и охулятъ предъ властѣта и народа. А може би тѣхнитѣ потъмнѣли души искаха вече и неговата смъртъ... Но частъ на Господя още не бѣ дошълъ. Той знаеше безумнитѣ замисли на фариситѣ. И затова съ дълбока тѣжа напусти Иудея, клѣето бѣше по това време, и трѣгна съ ученицитѣ си за Галилея.

Плътъ минаваше презъ Самарию. Деньтъ бѣ доста горещъ. Движенето — трудно, изморително. Къмъ обѣдъ пѣлнитѣ набѣжника града Сихемъ, който се наричаше още Сихаръ, разположенъ въ долината между планинитѣ — Гевалъ и Гаризинъ. Ученицитѣ отидоха въ града да купятъ храна. А Господъ навлезе въ землището, което патриархъ Иаковъ бѣ далъ на сина си Иосифа. Изморенъ отъ плѣта, Той седна до Иаковия кладенецъ да си отидѣне и почине. По това време дойде при кладенеца една самарянка да си начерпи вода. Тя се наведе надъ кладенеца, пусна своето почерпало и го изтегли пълно съ прохладна вода. Исусъ обърна погледъ къмъ нея и тихо ѝ каза:

— Дай ми да пия.

— Какъ Ти, Който си иудеинъ, запита въ недоумение жената, искашъ да пиешъ отъ мене, които съмъ жена самарянка? Иудеитѣ ни мразятъ, ненавикатъ, отбѣгатъ сишоение съ насъ, самаринитѣ. А ти?...

— Да би знаела дара Божий, ѝ отговори Христосъ, и Кой е Оня, Който ти каза: дай ми да пия, ти сама би изпросила отъ Него и Той би ти далъ вода жива.

Недоумението на жената постепенно нарастваше. Отначало тя не можеше да разбере, че предъ нея стои Този, Който дойде на свѣта да обедини хората и народитѣ съ братски общъ и съ вѣра въ Единия Богъ, Небесния Отецъ на земнитѣ жители.

— Господине, продължи запитванията си ти, нито почерпало имашъ, па и кладенецътъ е дълбокъ: отгледъ тогава имашъ живата вода? Нима Ти си по-голѣмъ отъ

отца ни Иакова, който ни даде този кладенецъ?

— Всѣки, който пие отъ тази вода, пакъ ще ожадне, каза Христосъ съ намѣрене да поиси своята божествена мисль, а който пие отъ водата, която Азъ ще му дамъ, той во вѣки нѣма да ожадне; но водата, която му дамъ, ще стане въ него изворъ съ вода, която тече въ живото вѣчно.

Жената чувствуваше, че въ тая речъ има нѣщо необикновено, но все още не можеше да разбере, че Събеседникътъ ѝ не говори за веществена вода, а за живата вода, за Своего Евангелие, за благодатта Божия — изворътъ на вѣчно блаженство, на вѣченъ животъ. И затова започна да моли непознатия платникъ:

— Господине, дай ми тая вода, за да не ожаднявамъ и да не дохождамъ тукъ да валя.

Съ желание да поясни още по-добре душата ѝ, Господъ проищи своята речъ. Сърадедецътъ искаше да ѝ покаже, че Той е Сжиятъ, Когото народитъ очакватъ, Който носи вода за утоляване не жаждата на плътъ, а жаждата на духа. И затова надъстри въ нейнитъ най-съкровени тайни и ѝ каза:

— Иди, позивай мжжъ си и дойди тукъ.

Жената се смути, наведе глава и тихо промълви:

— Нѣмамъ мжжъ.

— Добре каза, че нѣмашъ мжжъ, забеляза Исусъ, защото петима мжжъ си имали, и тоя, когото сега имашъ, не ти е мжжъ.

— Господине, възвиси гласъ развълувано самарянката, виждамъ, че Ти си пророкъ.

Та, наистина, виждаше вече въ лицето на Господа особень пратеникъ Божий, Който съ божествено прозрачне чете тайнитъ на сърцето. Чудно! До сега никой не знаеше, че тя живѣе съ мжжъ незаконно. А сега?... Истината, изказана отъ този странень иуденць, я поразя. Дали Той не е Месия, Когото иудей и самариян очакватъ? Въ нейното съзнание изпыква голѣмниятъ въпросъ, по който се спореше много по онава време: къде трѣбва да става поклонението на Бога.

— Наянитъ бащи се покланятъ въ тая планина, — заговори ти малко успокоена, като посочя планината Гаризинъ, на която, на мѣсто разрушена храмъ, сега се издигаше синагогата — а вие, иудейтъ, казвате, че въ Иерусалимъ е чѣстото, гаето трѣбва да се покланяме.

— Жено, ѝ заговори благо и кротко Исусъ, следъ като Словото Божие пуся вече доста дълбоки корени въ нейната душъ, повѣрвай ми, повѣрвай ми, че настъпна часъ, когато нито въ тая планина, нито въ Иерусалимъ ще се покланяте на Отца. Вие се кланяте на това, което не знаете, а ние се кланяме на това, което знаемъ, защото спасението е отъ иудейтъ. Но иде часъ, и дошълъ е вече, когато истинскитъ поклонници ще се покланятъ на Отца съ духъ и съ истина, защото Отець иска такава да бждатъ тия, които му се покланятъ, Богъ е духъ; и тия, които Му се покланятъ, трѣбва да се покланятъ съ духъ и съ истина.

Самарянката слушаше съ дълбоко внимание странитъ слова за настъпващото благодатно време, когато хората ще се покланятъ на Бога съ синовни чувства и ще Го възватъ Небесень Отець, когато народитъ ще се саятъ въ единното братство на любовта, св. Църква, и на всѣки земенъ клъчъ се може да се изгради за обща молитва храмъ, кждето поклонението ще бже съ чисто сърдце, свѣтла мисль и блага воля. Тия вече не се смущаваше и отъ мисльта, че иудейтъ познаватъ по-добре Бога, защото, освенъ книгитъ на Моисей, имаша още много други освещени книги, въ които се разкрива Божинга воля. Нали и спасението на свѣтъ трѣбва да дойде отъ иудейтъ?

— Зная, че ще дойде Месия, наричанъ Христосъ, каза замислено жената, когато Той дойде, всичко ще ни

въвести.

— Азъ съмъ, Който говоря съ тебе, промълви тихо и кротко Исусъ.

Третия сърдцето на бедната грѣшница. Погледътъ ѝ просия. Лицето ѝ се промѣни. По него се видмо открихъ благоговѣенъ трепетъ предъ нѣщо ментателно, велико, необикновено.

Съ последнитъ думи на Господа разговорътъ се прекъсна, защото тъкмо по това време ученицитъ дойдоха. Жената, силно развълувана отъ чуднитъ слова, остави стоминитъ си край кладенеца и отиде въ града. Тя искаше да покани и своитъ съграждани да видятъ необикновения Платникъ.

— Довдѣте, каза тя на събралитъ се около нея, и вижте единъ човѣкъ, който ми каза всичко, шо съмъ правила: да не би Той да е Христосъ?

Скоро чудната вѣстъ се разнесе изъ цѣлия градъ. И много отъ жителитъ тръгнаха на гъли къмъ кладенеца.

Въ сждото време ученицитъ бѣха вече настѣдали около Исуса и Го молѣха да яде отъ купената храна. Но той имъ каза:

— Азъ имамъ храна да ямъ, която вие не знаете.

Ученицитъ, оцудени, се питаха помежду си:

— Да не би нѣкой да Му е донесълъ да яде?

— Моята храна, имъ обясни Господъ, е да изпълнявамъ волята на Оногова, Който ме е пратилъ, и да извършя Неговото дѣло. Но вие ми казвате, че още четири месеци и жетвата ще дойде? Азъ пъкъ ви казвамъ: подигнете си очитъ и погледнете ниянитъ, че сж побѣлѣли и узрѣли за жетва.

Обикновенитъ ниви бѣха отъ скоро време поствѣ. По тѣхъ се забеляваше тукъ-тамъ зеленина. Ясно бѣше, че Христосъ говори не за тѣхъ, а за ниянитъ на човѣкитъ души, готови за благодатна жетва, за жителитъ на Сихемъ, които вече приближаваха кладенеца, пълни съ чисти желания да видятъ великия пророкъ и се насладятъ на Неговото слово. Семето бѣ хвърлено въ душата само на една жена, а имаше толкова богата жетва, която носеше ралостъ както за Небесния Свѣтъ, Господъ Исусъ Христосъ, така и за жетваритъ, — сяджителитъ на Словото, продължителитъ на Божиео домостроителство.

Самаринитъ бѣха нече при кладенеца. Тѣ се насъбраха около Исуса и, повѣрвали въ Него по думитъ на жената, Го молѣха да постои при тѣхъ, за да чуятъ новото учение. И той тръгна за Сихемъ, съпътствуванъ отъ ученицитъ си и отъ тържествуващитъ сихемляни. Тукъ Господъ започна Своего Слово за Царството Божие. Думитъ Му, пълни съ благодать, кротки и властни, завладѣваха всѣчки. И въ Него повѣрва още по-много народъ. Мнозина се събраха около жената, която бѣ удостоена да разговори съ Месия при кладенеца, и ѝ говорѣха:

— Ние вѣрваме не вече поради твоего свидетелство, защото сами чуемъ и знаемъ, че Този наистина е Спасителъ на свѣтъ, Христосъ.

... Следъ двудневно престояване въ града, Исусъ, придруженъ отъ своитъ ученици, продължи пътя си за Галилея, кждето имаше благоприятна почва за нови посеви и нова жетва.

Като четемъ евангелиския разказъ за разговора на Господа съ самарянката, ние незлово си представяме образа на съвременни човѣкъ, който скита изъ пустинитъ мѣста на живота и търси прохладенъ изворъ, за да утоли жаждата си и се освежи. Измѣченъ и изтерзанъ, той намира оваси и спира надъ тѣхнитъ свѣнки. Следъ крачка отмора се навежда надъ близкитъ води и пие до насита. Но скоро по пътя, подъ палещитъ ог-

нове на житейскитѣ суети и страсти, той пакъ изжиднава. Плътъта наново изнемогва. Духътъ се възлудува, смутенъ и отчаенъ. Жаждата става все по-страшна и жестока. Копнежътъ за нова прохлада въ далечно щастие често се облива въ горчивата потъ на изнемогващи и поругани, често се оросява съ топлиата кръвъ на невинни страдалци. Затова чистото и свѣтлото въ човѣка, агъмено отъ дивитѣ органи на плътъта, си остава все тъй жадно за висше щастие, за висше блаженство. А надъ тоя, поѣкога страшенъ, набѣгъ за утоление, се носи кротко и чисто сладкитѣ зовъ на Господа: „Който е жаденъ, да дойде при Мене и да пие. Изи утробата на вѣрващи въ Мене, както е речено въ Писанието, ще потекатъ рѣки отъ жива вода“ (Иоан. 7, 37—38) — рѣкитѣ на благодатъта и евангелската мѣдрост, които потгасяватъ огъня на страститѣ и огъня на ада, които съживяватъ и обновяватъ, които занаяга уютливая жаждата на безсмъртна духъ и го въздигатъ до трона на Бога.

Вѣчно живата и вѣчно възлюбяващата мисль на Христа, че Богъ е Отецъ на всички хора, осежява измѣченитѣ копнежи на всички свѣтли души, които отъ името на Небесната Правда възвестяватъ на земята миръ и братска любовъ и въ между хората и народитѣ. Евангелското любомѣдрие иска отъ всички поклонение на Бога съ духъ и истина, съ любещо сърдце и благодаренъ разумъ, т. е. възпитанитѣ, видимитѣ прояви на религиозна животь да бждатъ действителенъ изразъ на духа, който въ своето богопоклонение помня и оцѣлнотворява думитѣ на Спасителя: „Познавамъ Моитѣ Си, и Моитѣ Ме познаватъ“ (Иоан. 10, 14).

„Богъ е любовь“ (1 Иоан. 4, 8) и свѣтлина (1 Иоан. 1, 5), — казва св. Иоанъ Богословъ. — Ако ходимъ въ свѣтлината, както и Той е въ свѣтлината, имаме общение единъ съ други. . . (1 Иоан. 1, 7). Този, който казва „познахъ Го“, а заповѣдитѣ Му не пазя, той е лъжецъ и истината не е въ него“ (1 Иоан. 2, 4). Тая мисль трѣбва да разбератъ народитѣ, обществата и отдаленитѣ личности, които, забравили своя братски и синовенъ дългъ, враждуватъ помежду си и съ Бога. Тая мисль трѣбва по никакъвъ начинъ да разбератъ и разнитѣ религиозни секти и вѣроизповѣдания, които сж далече отъ кошарата на Пастира, отъ Църквата на Господа.

Т. п. Тодоровъ.

Да внимаваме.

За духовния ръстъ на всѣки народъ винаги и въ всички времена, се е сждило и ще се сжди отъ това, доколко той е далъ отпечатъкъ и е възпиталъ своя мирогледъ, своитѣ духовни стремежи, своето свѣто отношение къмъ битието, въ изкуството.

Българитѣ презъ робскитѣ години, е намиралъ сили, въпрѣки своята неволя, да възлоти своитѣ идеи и чувства въ художествени творби, които говорятъ на насъ, тѣхнитѣ премисли, съ респектъ.

Нищо по-силно и по-ценно въ България нѣма отъ църквитѣ и манастиритѣ; тамъ българскитѣ гений е намбрилъ най-голямо поле за пронава. За изграждането и велелепото на тия църкви и манастири, българскитѣ народъ е показвалъ една удивителна солидарность и впрегалъ всичкитѣ сили на колектива за творчески работи. При мисълъта за създаване на една църква или манастиръ цѣлитѣ народъ е ставалъ на кракъ и всѣки, споредъ силитѣ си, давайки почетно мѣсто на компетен-

ността, е давалъ своята данъ. Никой градъ и никое село не сж желали да иматъ посрѣдствена църква. И тия срѣщаниа, които сж били най-просрѣтени, сж създавали най-големитѣ паметници въ това отношение. Специални пратеници сж били пращани въ различнитѣ мѣста на Балканския полуостровъ да търсятъ строители, иконописци и рѣзбари. Особено ценно срѣщане на такява специалисти е представлявала Македония (по-подробно за школитѣ въ тая областъ ще се سرا въ нова статия). Благодарение на тая признателность и всеуважение къмъ творцитѣ на тая областъ, ние имаме тѣхната безпримѣрна всеоградность на изкуството, отъ което имаме толкова много ценни паметници, за които ни заивждатъ много народи, съ което ние съвременнитѣ си гордѣмъ и се хвалимъ предъ другитѣ. Най-много църкви, кои завършени, кои не, имаме отъ времето около преди сто години, когато е излязло прочутото султанско разрешение за строежъ на църкви.

Когато, следъ голѣмата война, единъ французинъ е държалъ въ Парижъ сказка за балканскитѣ народи, кждето българскитѣ е билъ таксуванъ като варварски, къмъ края на сказката си, съ свѣтли картини е показвалъ сградата и иконостаса на Рилския манастиръ съ думитѣ: „за оуданение е, че единъ такъвъ варварски народъ е далъ таква творчество въ миналото си и сега строи такява паметници“ — и е показвалъ храма-паметникъ „Св. Александъръ Невски“.

Да внимаваме, българя! Следъ войната у насъ се поде новъ строежъ на църкви и подновяване на старитѣ отъ миналото. На много мѣста безмислено сж унищожени архитектурни форми, икони, иконостаси и фрески, кжде отъ невежество, кжде отъ мания за създаване на по-хубави. И така се нивжатъ безвкусни постройки безъ никакъвъ стилъ и връзка съ миналото, несполучливи икони и иконостаси. Строятъ се иконостаси отъ шперплатъ и диментъ, църкви съ развалени чужди форми, въ които нѣма нито следа отъ изкуство, религиозна мисль и значение. Онова, което сега се прави на много мѣста, е безлично и чуждо, повтарятъ се копията, станали шаблони, безъ никакъвъ характеренъ български белегъ.

Нека се помчимъ да сложимъ мостъ между насъ и великото наше минало, за да бждемъ полезни на народа си и оставимъ история, защото, ако така продължаваме, ще оставимъ едно страшно безлично наследство, плодъ на нашето бесилие.

Нека се помчимъ да заслужимъ славата на нашитѣ праучители. Тѣхнитѣ примѣръ е величественъ, на тѣхъ дължимъ нашето мѣсто въ историята на културнитѣ народи. Нека благодаримъ на тѣхъ за личнитѣ примѣръ и да се постареемъ да бждемъ искрени и достойни последователи, като наградимъ нови величествени църкви, икони и иконостаси.

Методи Балалчевъ — скулпторъ-рѣзбаръ.

Въ послѣднитѣ времена нѣкои ще отстѣпятъ отъ вѣрата, като се предаватъ на мамливи духове и бѣсовски учения. А лукави човѣци и измамници ще напредватъ въ злото, като заблуждаватъ и биватъ заблуждавани.

1 Тим. IV:1. 2 Тим. III:13.

ХУДОЖЕСТВЕНЪ ОТДЪЛЪ.

Предъ дома на милосърдието.

Въ Иерусалимъ бѣха настѣпили празници по жетва. Споредъ вѣщата наредба въ „родоветъ“, во всички иерусалимски жилища, всѣки домоначалникъ бързаше да донесе на свещеника въ синагогата първиятъ снопъ отъ жетвата.

Обредътъ се бѣше свършилъ. Пѣсни и свирки се носѣха изъ всичкиятъ краища на града въ честь на благодатната пшенична жетва. Времето благоприятствуаше за по-тържественото отпразнуване на празника. Сърдцата и на млади и на стари се изпълниха съ радостъ и възвнасаха хвалебни псалми къмъ небото.

Децата тичаха и подскачаха и смѣхътъ имъ се сливаше съ чурукацията на птичкитъ. Небото приличаше на тихъ океанъ, въ който се клѣтѣха и оглеждаха слычевитъ дѣци.

Изведнѣжъ по небото се показа бѣлъ облакъ. Той приличаше на снѣжна планина. Пелената му се разкъса на две половини. Презъ свѣтлината надзърнаха ангели, облѣчени въ бѣли дрехи. Единъ ангелъ се отдѣли отъ тѣхъ, размаха крилетъ си и полете къмъ земята. Като отъ трѣба се разнесе гласъ му:

— Бойте се отъ Бога и Му въздайте слава! Поклонете се на Оногова, Който е сътворилъ небото и земята, моретата и воднитъ извори.

Ангелътъ се прикри до къпалната предъ Очитѣ порти на Иерусалимъ. Крилетъ му докоснаха дълбочинитъ ѝ и водата се раздвижи. Вълнитъ се претегнаха на нѣколко пакти. Ангелътъ писа на още веднѣжъ съ крилетъ си, излѣте въ въздуха, изгърна главата си къмъ петтѣхъ притвора и впи погледа си въ единъ възрастър болникъ.

Това бѣше Иеферъ, който носѣше наджитъ на болестята си отъ тридесетъ и осемъ години. Ангелътъ бавно се отдалечи отъ иерусалимската земя. Слънцето залѣ съ златиститъ си дѣци лекокрилитъ му одежди.

А долу, въ къпалната и край нея гъмжило отъ слѣнци, сакаци и болни брѣмчеше като развърдени пчели. Шумъ, глъчка, вѣкъ се носѣха на вси страни. Един отъ други се изпревариха и като жаждѣли пустинници занпризруваха вратоветъ си напредъ. Всѣки болникъ се стареше да си извоюва по-предно мѣсто и да се спусне въ къпалната, докато трае раздвижването на водата.

Мажитъ на Иеферъ не се поддаваха на сравнение. Цѣли тридесетъ и осемъ годити той пѣшкеше. Нѣкога притежаваше обширни имения. Десетки ратайски рѣце въртѣха ралото и мотиката и едвѣмъ смогаха да обиратъ плодотѣтъ на земята и да пѣлятъ хамбаритъ и бичатъ ѝ. И презъ всички празници, установени по законъ на Мойсеевъ, въ жилището му се събираха роднини и приятели на положени транспи. Неговата дума мажно се отбѣнеше... Спомни си миналото...

Иеферъ написа клеветническо писмо до старейшитѣ и голдмитѣ въ Иерусалимъ, че сѣседа му Нефталимъ худи Бога и неговитъ служители. За оправдание на клеветата си постави лжесвидетелскитъ показания на двама бездѣлници.

Разпитътъ почна съ Нефталима. Неговитъ възражения не можаха да го оправдатъ и той трѣбваше да понесе наказанието си. Сждѣтъ на старейшитъ отсѣди

тежката участь за обвиняемия. Поставиха бездѣлницитѣ да разгласятъ между народа присждата и престѣпленieto. Нефталимъ бѣше изведенъ навънъ изъ града и убитъ съ камъни.

— Тежко ми на душата — извика Иеферъ и стрѣска главата си, като че се пробуждаше отъ дългътъ сънъ.

Той едва дигна ржката си и махна въ въздуха, като да прокужаше нѣкоя азѣвъ врагъ. После я прокара по челото. Капки студена потъ протекоха и мокрѣва възглавницата му. Иеферъ искаше да се освободи отъ натрапчивитѣ мисли, но бѣше безсиленъ. По-силно ожигѣха обгорѣлитъ образи на жена му и единствената дѣщеря.

Бѣше останалъ самъ самиятъ и години наредъ рематичнитѣ болки го бѣха свили и стоварили на одъра. Нѣмаше сили да слѣзѣ въ къпалната, нито пъкъ близѣжъ да се погрижи за него. Той бѣше изтощѣлъ толкова много, што коститъ му бодѣха и приличаше на изгребанъ мъртвецъ. И всѣкога, когато ангелътъ се отдѣляше отъ небесното войство, да слѣзѣше и размѣташе водитъ на къпалната, Иеферъ не можеше да получи благоволенъ за изцѣляване; защото други успѣваха да избързатъ и да презематъ цѣлителната сила, докато траеше раздвижването.

— Съжалете ме, люде, съжалете ме — се молѣше Иеферъ и гласъ му потъжаваше въ дълбочинитъ на къпалната, — за Бога, за душитъ ви, за нивитъ и за добитѣка ви — продължаваше да стена и вика болния.

Думитъ на Иеферъ изчезаха като тѣли звуци изъ гъмжило.

Иеферъ сиши гласъ си, като да се молѣше въ себе си и изрече:

— Моръ помете моя домъ... И жена ми и дѣщеря ми и добитѣка ми. Хамбаритъ се изпразниха, ходѣхъ печаленъ, плъчехъ, раздрахъ дрехитъ си, поспалѣхъ главата си съ пепель и се облякохъ съ вретище. Тридесетъ и осемъ години поглеждахъ къмъ Тебе, Господи, за милостъ. Днесъ е празникъ на свещения приносъ на жетвата...

Иеферъ не доизказа молитвата си. Той се прѣсѣче отъ единъ посетителъ. Видѣтъ Му го смуги. Бѣше необикновено красивъ и гледаше Иефера изпитателно. Иеферъ искаше да Го заговори, но безъ да ще, усѣтти страхъ къмъ Него.

За пръвъ пѣтъ Иеферъ виждаше такѣвъ мѣжъ, който да поразява съ възншността Си, да привлича и да завладява душата. Това бѣ Иеферъ. Той стѣпеше като всевластенъ и вселенъ царь предъ него.

Иеферъ не познаваше Исуса.

— Искашъ ли да оздравѣешъ? — го попита Исусъ. Иеферъ втречи очитъ си въ Непознатия. Съ треперящъ, отслабѣлъ гласъ той глухо отговори:

— Да, Господине, но си нѣмамъ човѣкъ, който да ме спусне въ къпалната, кога се раздвижи водата. Когато пъкъ азъ дояа, другъ слиза предъ мене.

Изповѣдѣта на Иеферъ покъртваше. Той не хульчеше нито обвиняваше. Считаеше, че наказанието му бѣше много справедливо. Раннитъ години отъ живота му бѣха протекали като бързоструенъ потокъ въ който удави душата, похити добродетелитъ си и надъ прѣсъхналия потокъ издигна купчина пепель и останки отъ прегорѣли кости. Ламтежѣтъ къмъ земнитъ блага го бѣше въвлѣкълъ въ престѣпление.

Какво можеше да очакѣ той повече отъ небото? Ридаше день и ноцъ. Сърдцето му пѣше скръбѣта и оплакваше участиѣта си. Той Иеферъ посрѣдѣше изгърва и изпращаше заѣзѣа на слънцето като последенъ земель червей. — Стани, вземи одъра си и ходи — му каза

отсвѣно Исусъ.

Завѣдѣта бѣше шушлителна. Иеферъ стана, дигна одѣра си и отъ благодарностъ посегна да цѣлуе рѣцѣтъ на Исуса, но не успѣ.

— Дойди въ храма, тамъ ще се видимъ — каза Исусъ и се отдалечи измежду навалищата.

Храмътъ бѣше образенъ отъ приносителитъ на снещенитѣ жертви, когато Иеферъ влѣде, за да отгаде благодарствена молитва и да се срещне съ непознатия си Благодаретель. Току-що се суетише и събираше мислитѣ си, ето че се приближи до него Цѣлителя му.

— Азъ съмъ Исусъ — чу Иеферъ Събеседника си да му говори.

— Ето ти, оздраве. Недей грѣши вече, за да не те сполетѣ нѣщо по-лошо.

Името на Исуса прозвуча като тържественъ камбаненъ звънъ изъ храма. Иеферъ стоеше предъ истината на спасението и предъ Откровението, Което четѣше грѣховетъ и помислитъ на людетѣ. Въ той великъ празниченъ день на жетвата Иеферъ се поклони на Исуса, падна предъ Светитѣ нозѣ и извика съ умоляващъ, разтреперанъ гласъ:

— Приемамъ въ сърцето си Твоето име, Исусе. Ще тръгна между народа и ще възхваля дѣлото Ти.

Когато Иеферъ налушаше храма, дигна очитѣ си къмъ небето. Млѣчно бѣла свѣтлина го заля. Изъ нея се показа Ангелтъ въ блосѣжнитѣ одежди, сжизнитъ той, който слѣзе въ дома на милосърдието да раздвиже водатѣ. Той размашавше векии и пѣше пѣсень. Гласътъ на Ангела се слѣ въ общия ангелски хоръ. Виденното изчезна.

Слѣщото хвърли последенъ спомъ лъчи и се скри заля рѣтаната, а Иеферъ закричи изъ улицитѣ на празнуващия Иерусалимъ.

Радка Зидигъ.

КУЛТУРНИ ПРОЯВИ

Давидъ Коперфилдъ.

По известната повестъ на знаменития английски писател Чарлзъ Дикенсъ е създаденъ филма „Давидъ Коперфилдъ“. Отъ началото до края човѣкъ съ трепетъ и възненение следи какъ се развива животътъ на малкия, добръ и уменъ Давидъ Коперфилдъ, какъ той се бори съ негодитѣ на живота, има всѣкога вѣра въ бъдещието и въ доброто начало у човѣка и никога не се отчаява. Детето има единъ вѣрненъ усѣтъ къмъ добритѣ и лошитѣ прояви у човѣка; то много добре схваща кои хора сж добри и кои — лоши: последнитѣ то не иска, да ги гледа и ги отбѣгна, а търси дружбата, приятелството на проститѣ, добритѣ хора. Когато за първи пътъ Давидъ Коперфилдъ вижда мжжа, за когото оводѣлява му майка после се оженява, той ѝ казва, че той човѣка прилича на единъ звѣръ отъ неговата книга. И наистина, детето не се излѣва: после сжизнитъ този човѣкъ се показва най-лошъ спрѣмо Давида, бие го и го преследва.

Навѣнъ вие страшна буря; клонитѣ на дърветата се удирятъ въ стѣпалата на прозорцитѣ. Ватре, въ малка стая, седи една тжжна, малка жена, почти дете; това е

овдовѣлата госпожа Коперфилдъ, която чувствава, че скоро ще даде на свѣта новъ животъ. Кроткитѣ ѝ очи сж изпълнени отъ радостъ, тя слуша шумолението на вѣтра навѣнъ и тихо шепне:

— Да бжде благословено детето!

Раджа се детето, Давидъ Коперфилдъ. То е малко, мило създание, което внася радостъ въ жилищата. Майката мисли и трепери надъ рожбата си. Най-после скръвонето ѝ желание се сбжда: тя има едно сщество което прилича на покойника ѝ мжжъ.

Давидъ расте подъ грижитѣ на нѣжната си майка. Вечеръ, когато навѣнъ слѣзе нощта и стане тъмно, въ стаята, около камината, седятъ трима души: Давидъ, майка му и прислужницата. Женитѣ работятъ, а Давидъ е разтворилъ книгата и чете за далечни, чудни страни. Толпитѣ отблѣсцитъ отъ камината падатъ по шастливото лице на майката.

Единъ день тя завежда Давида на гроба на баща му. Детето свала шапка, колѣнитѣ, дълго време гледа къмъ земята, мълчи и после казва:

— Колко ли е студено на татко въ тъмната нощ!

Ала скоро радостта на детето бива помрачена. Животътъ налага на нѣжната му и слаба майка да се ожени за единъ грубъ, жестокъ човѣкъ, който за малкия Давидъ е олицетворение на звѣръ отъ картинкитѣ въ книгитѣ му.

И наистина, той човѣкъ, който става втори баща на Давидъ Коперфилдъ, постъпва нечовѣшки съ него. Той никога не му се е усмихналъ, не го е погалилъ. Детето се страхува да го гледа въ очитѣ, то обича само майка си, търси нейната нѣжностъ, нейната дружба.

Подъ влиянието на страха отъ този човѣкъ, Давидъ не може да запомня уроцитѣ си, забрива се и не може да отговаря, когато го изпитва вториятъ му баща. А когато Давидъ е самъ съ майка си, о, тогава детето леко и съ радостъ учи уроцитѣ си, запомня лесно и отговаря на всички въпроси. Ала види ли прѣчката въ рѣцѣтъ на баща си и злитѣ очи на сестра му, то се разтреперва, смущава се и не може да отговаря. Затова вториятъ му баща жестоко го бие съ прѣчка и го захвърля на пода. Единичниятъ човѣкъ следъ майка му, който го обича, това е старата прислужница.

Давидъ отбѣгна той зълъ човѣкъ и търси дружбата на добри хора. Такава той намира край морето, въ една бедна рибарска къщурка. Тамъ живѣятъ бедни хора, които сърдечно го посрѣщатъ, обикватъ го. Тия хора, въ които очи грѣе само радостъ и доброта, посрѣщатъ детето съ думитѣ:

— Ние сме прости, но добри. Между насъ си добре дошелъ.

Тая колиба за Давида е сжизнитѣ рай. Тукъ има и едно русокомо момиче, съ което той си играе край морето. Свеже морски вѣтръ развива кларинцитѣ имъ, слѣдето грѣе на детскитѣ имъ лица.

Ала нѣжниятъ Давидъ Коперфилдъ трѣбва да преживѣе най-големията скръбъ: сломена отъ грубостта на мжжъ си, Давидовата майка умира. Давидъ Коперфилдъ е неутешимъ. Старата прислужница го взема въ обятията си и му казва, че последнитѣ думи на майка му били:

— Господи, заврилий сирачето ми!

И трѣва Давидъ следъ това самъ по свѣта, закрилянтъ отъ Бога и отъ покойната си майка. Иватъ една следъ друга негодитѣ. Детето се срѣща съ лоши хора, единъ отъ тѣхъ му открива последнитѣ му пари и детето е принудено да върри дни и нощи пешкомъ.

Но въ свѣта има и добри хора. Въ Лондситѣ Давидъ Коперфилдъ отива да живѣе въ едно бедно, но добро семейство, което се крие отъ своитѣ кредитори въ висока таванска стая.

Давидъ се чувствава много добре срѣдъ това семей-

ство, ала скоро той тръбва да го напусне, защото безмилостно кредитори преследват задълженния до гуша баща.

Давид решава да отиде при леля си. Ала пълът е дълъг, много дълъг, а зълъ човѣкъ му е открадналъ и последнитъ пари. Тогава Давидъ тръгва пеша. Върви дни и нощи, шибанъ отъ дъждъ и вѣтъръ, измуренъ отъ гладъ и жажда. Падне ли ноше, Давидъ се потува за дълъкъ купа сѣно и морнитъ му очи се притавалятъ.

И на другия день пакъ сѣщото: дълъгъ, прашенъ пѣлъ, умора, гладъ и жажда. Ала Давидъ не губи вѣра, той напръга последнитъ си сили и помни насърчителнитъ думи на добрия, баещъ човѣкъ отъ мансардата въ Лондонъ:

— Никой не губи надежда!

Най-после Давидъ Коперфилдъ е при леля си. Той е цѣлия въ дрипи, изпапанъ, отслабналъ, съ треперящи отъ умора крака. — Леля му го измива, облича му нови дрешки и го поставя въ чисто, меко легло.

Когато настъпвае ношата, Давидъ Коперфилдъ благодарствено се моли:

— Отче нашъ, който си на небото, благодаря ти, че ми помогна да извървя толкова дълъгъ пѣлъ. Закрилий, Боже, всички бездомни въ свѣтъ.

Оттукъ Давидъ Коперфилдъ постепенно се издига, той преуспѣва въ науката, обичанъ е отъ всички, всички търсятъ дружбата му. Давидъ помни думитъ на бедния човѣкъ отъ мансардата въ Лондонъ:

— Подлостъта, коварството и жестокостъта сж най-лошото нѣщо въ свѣтъ. Пази се отъ тѣхъ, бори се съ тѣхъ!

Давидъ наистина пакъ се бори съ лошитъ хора, ала сега той има по-голямъ успѣхъ, защото вече има придобитата опитностъ, и Борбата му се увеличава съ успѣхъ.

Хиляди същества като Давидъ Коперфилдъ сж оставени да се борятъ въ живота. И ония, които биха изпълнили съветитъ на добрия човѣкъ отъ мансардата въ Лондонъ и се уповаватъ на Божията закрила, сигурно ще преуспѣватъ. Човѣкъ не може да отбѣгне негодитъ и страданията, ала най-важното е тѣ да не сломатъ духа му, да не ослабятъ надеждитъ му, да не убиятъ вѣрата му.

Давидъ Коперфилдъ победи съ своята вѣра.

С. К.

БЕЛЕЖКИ И ОТЗИВИ

Кой бѣ Исусъ отъ Назаретъ. На тая тема говори бѣлскаво въ салона на д-во „Сибѣлина“ въ гр. Пѣвненъ прогимназиалната учителка Димитрина Лесева, ръководителка на Ученическото православно християнско дружество. Отначало тя даде биографични бележки за Исуса Христа. Следъ това предаде учението му въ неговата пълнота. Сказката завърши съ изложение на мнения отъ разни учени за личността на Исуса Христа и апелъ къмъ слушателитъ да вѣрватъ въ Него и предадно да Му служатъ.

Хвала и честь на доброволната Христова служителка и апостолика! Нека бѣде благословено нейното дѣло!

Протоиерей К. Цеховъ.

Новъ преводъ на Новия заветъ. Въ Ромъния е издаденъ новъ преводъ на Новия заветъ отъ латинския преводъ Вулгата на ромънски. Преводътъ е

направенъ отъ двама католически монаси. Досега имаше два превода на Новия заветъ на ромънски: единъ направенъ преди нѣколко стотини години и на старъ ромънски езикъ, а другъ отъ Canon Balab de Blay, публикуванъ преди десетъ години.

Хр. П.

Не клевети, а творческо пастирствуване е необходимо. Това е отговорътъ ми на свещ. Хр. Филаретовъ, деецъ въ обществото „Добрия Самарининъ“, сътрудникъ и — както говорятъ — редакторъ на в. „Утѣха“, издалъ клеветническа брошурика „Защо се опразниха църквитъ?“ отъ името на Ст. Деневъ, председателъ на сѣщото общество и на свещ. Василий Жковъ, отговоренъ редакторъ на кацкнския вестникъ „Православна дума“.

И двамата клеветатъ и хулятъ. И двамата разпространяватъ *безплатно* клеветническия хуленъ вестникъ и брошури. И мислятъ, че вършатъ служба Богу.

Клеветитъ никого не ползуватъ; тѣ сж кацкнски двустри мечове. Не клеветете поне докато сте съ расо! Не съ клевети се служи на Църквата и на народа, а съ творческо пастирствуване на неволниви и честни люде.

Д. Дюлгеровъ.

Бунтъ въ обществото „Добрия Самарининъ“. На 26 априлъ т. г., въ дома на Обществото въ София, ул. „св. Кирилъ и Методий“, № 9, въ 4 ч. сл. обѣлъ имаше събрание. Говори „светицата“ сестра Мария, отъ с. Гложене, Тетевско. Тя заяви, че пророкъ Иеремия и св. Ионанъ Златоустъ ѝ се явили и ѝ съобщили, че само тя — Мария — е избрана отъ Бога за единственъ Негова пророчица. Настана смутъ. Събралиятъ се раздѣлиха на две групи: едни за Марии, други за Бона. Ст. Деневъ не успѣ да укроти страститъ. Говориха мнозина противъ „пророчествата“ на Бона Велнова. Нарекоха и магисницата и шарлатанка. На края единъ мъжъ, видимо натъженъ каза: „Братя и сестри! Да не слушаме повече разни пророцици, защото винаги можемъ да се заблудимъ! Трѣбва да вѣрваме само въ Евангелието и да изпълняваме това, което ни казватъ свещеницитъ“.

Настѣпи малко успокоение. Дошлиятъ си отиваха смутени, разочаровани, възмущащи се.

Ат. Илиевъ.

ИЗЪ ПЕЧАТА.

„Обзоръ“, бр. 57. „Ако българскитъ народъ излѣзе възроденъ отъ изпитанията на две тежки робства, това се дължи, ако не изключително йв църквата и монастирската традиция, то безспорно е, че до голъма степенъ тѣ държатъ първенство въ сѣквателето, съ запазването на родния езикъ, на родната писменостъ, а отъ таякъ и на народностното съзнание и самочувствие. Дори, има моменти отъ историята на нашия народъ, когато, единствено въ монастирскитъ бѣждукалко пламътища на българската свѣтъ. Заради това монастирскъ сж богата съкровищница и неизчерпаемъ изворъ за миналото, за културата и писменостъта на българския народъ“.

„Слово“, бр. 4142. „Преди всичко нашата школска и извъншколска младежъ трѣбва да добие солидно, чисто и вѣрно национално възпитание.“

Днешната повърхностна форма на национализъмъ, която се изразява отъ нашата младежъ само въ единъ коичиченъ парадъ, трѣбва да бѣде закънена съ дълбокото чувство на национална гордостъ и агресивностъ къмъ заветитъ на героитъ-бащи отъ войнитъ. Нашитъ школитъ, нашитъ младежъ трѣбва да има вѣра, преди всичко, въ дър

жавата, защото тя младеж няма въра нито въ семейството си, което тръгне за мъстото на бащата, нито въ своя учител, който е обремененъ и който до скоро стоеше съ месеци, за да получи заповѣдта си, която преди да стигне мъстоназначението си, се анулираше.

Скъпята младеж няма въра и въ своя другар, защото другарството се преатряна въ отживѣлия и липсата на идеали, чисти, човѣци, въживо огнище за младежки ентузиазъмъ и въра, създаде въ неговата душа куриръ отъ формата, отъ лекото, отъ фалшивото.

Нашата младежъ е въ бездѣлхия, защото ехото отъ заветитъ на нейнитъ бащи и братя по Завоя на Черна, Добрянъ, Червената стена, Добричъ и още хиляди олтари на сръжковшки героизмъ се изгуби въ днешното безвърие.

Семейството и държавата дължатъ на българската младежъ единъ последенъ напънъ, единъ сетенъ дългъ. Бащата на семейството трѣбва да се обезпечи въ творческата му работа, на майката да се забрани подражанието къмъ безкукнитъ форми на лицата отъ държавата — отъ нейнитъ служители да се създаде примѣръ на честно и справедливо служене на общото добруване, на учителя да се дадатъ всички възможности, както и да се иска отъ него и тогава въ прогимназитъ и гимназитъ да бѣждатъ изпратени български воини, които съ войстания си простъ, но чуденъ езикъ да разказватъ на българската младежъ какъ тѣхнитъ бащи и братя, съ изтърбушени отъ гравни корени, съ смачкани отъ бомбитъ гръди, тихо, безъ да хленчатъ за апартаментитъ си и безъ да говорятъ за благоденствето си, умираха безъ страдъ.

„Зора“, бр. 5048. „Българското дете — това е найценния капиталъ на народа ни. Грими къмъ него, значи изпълнение на националенъ дългъ — на дългъ къмъ дѣлото за създаване на по-свѣтли дни за родъ и Родина. Грими, изобщо, за дѣцата, това е издължение на граждански и човѣшки дългъ — това е върховна повеля на Сина Божий, която чрезъ личенъ примѣръ ни е завещалъ обичайта къмъ дѣцата.

Да се обединимъ въ нашата мисълъ, воля и дейность, за да създадемъ днесъ по сиосни условия за животъ на нуждаещото се дете; за да създадемъ изобщо повече условия за укрепване на тѣлото и духа на детето; за да подготвиме утрешния здравъ, годенъ за творческа дейность и преданъ гражданинъ на народа и държавата си, гражданинъ на Родината ни.

„Последни новости“, бр. 5503. Подъ надсловъ „Назадъ къмъ класицитъ“, вестникътъ пише: „но думитъ на Бубекина“, въ последно време въобще се наблюдава връщане отъ свѣтската литература къмъ старата. Интересно е да се проследи какъ се е измѣнилъ вкусъ на читателитъ къмъ литературата. За шестъ само дни въ една библиотека съчиненията на Левъ Толстой били поискани 3404 пъти, „Ана Каренина“ била поискана 954 пъти, при което библиотеката съмогнала да даде таа книга само на 160 читатели. Интересни сж формуляритъ на читателитъ: отъ формуляритъ е ясно, че много читатели, които преди сж търсили свѣтската книга, сега преминали къмъ класицитъ. Възникналъ е небивалъ интересъ къмъ класическата литература и той свидетелствува за възростащата култура на младежта, за здравъ художественъ вкусъ.

Бъше време, когато съветската комсомолка да чете само Маркса и Енгелса. Сега настоятелно съветване комсомолцитъ да четатъ литературата на класицитъ. Комсомолскитъ организации се лишаватъ отъ правото да участвуватъ въ работитъ на комитетата на тѣхъ же се възлагатъ мисии отъ общообразователенъ и спортенъ характеръ. Въ религиозната областъ програмата предвижда отказъ отъ рѣзката и безжалостна борба съ проявленята на религиозната въра.

„Слово“, бр. 4143. „Гледания около себе си, ние не можемъ да не направимъ радостната констатация, че въ последно време Духътъ на Христа благодатно обляхва душата и на нашето малко дете чрезъ вѣрващата му и благочестива майка и на нашия ученикъ чрезъ многобройнитъ православни ученически дружества, и на нашия студентъ, чрезъ студентскитъ християнски дружества. И, правейки тази констатация, не можемъ да не преизпълнимъ душата си въ блаженъ надежди, че скоро ще просиее денъ, въ който Богъ, Църквата и Отечеството ни ще намѣрятъ въ цѣвта на нашата младежъ своитъ най-равнотни и себоторверени апостоли.

Яко всички, които се занимаватъ съ възпитанието на българското дете, го поведатъ само по този пътъ тогава не ще бѣжде дѣлчъ денъ въ който българскитъ народъ, единенъ по духъ и въ идеали, ще се радва на една велика, творческа и благоденствуваща България.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ.

Окръжно № 2255 отъ 3 априль 1936 год. на Св. Синодъ до Епархийскитъ началства въ Царство-то. По урежданю на курсова пастырско-богословски и за учителитъ-ржководители на ученическитъ православни християнски дружества.

Ваше Високопреосвещенство,

Едно добро и навременно начинание въ Църквата въ последно време сж урежданитъ въ нѣкои епархии Пастырско-богословски и учителски опрѣснителни курсове.

До преди 2 години, както е известно на Ваше Високопреосвещенство, такива Пастырско-богословски курсове уреждаше Св. Синодъ и то само въ София. Резултатътъ отъ тия курсове бѣ насърчителенъ, но числото на свещеницитъ, които ги посещаваха, не бѣ задоволителенъ. Не се явяваха тѣкмо они, които може би имаха най-вече нужда отъ опрѣсване на своитъ познания като душеспаситри. Стана, прочее, очевидна необходимостта такива курсове да се уреждатъ на мѣстни, епархийски начала. Толкова повече, че опитътъ направенъ въ нѣкои епархии, споредъ събрани сведения, отбелязватъ твърде задоволителни резултати.

Увеличаването броя на детскитъ и ученически православни християнски дружества пъкъ налага да се уреждатъ курсове и за учителитъ-ржководители на тия дружества. Направенитъ опити и за тия курсове сж дали задоволителни резултати. Въ тия курсове, наредъ съ необходимитъ познания, които получавали курсиститъ за усѣщното ржководене на дружествата, тѣ могли да се запознаватъ по-обстойно съ истинитъ на вѣрата и да ставатъ по-близо до Църквата.

Народнитъ учители, които минатъ тия курсове главно по пѣние, могатъ да получаватъ при това подготовка, която ще имъ дава възможности следъ това да образуватъ по селата детски църковни хорове и да помагатъ на свещеницитъ при богослужението, а хоровото пѣние, безспорно, ще привлече повече богомолци въ храма.

Като взе предъ видъ всичко това, Св. Синодъ, въ заседанието си на 2 т. м. реши да препоръчва на Ваше Високопреосвещенство да разпоредитъ, споредъ срѣдствата съ които разполага Митрополитна Ви, ако е възможно, такива курсове да ставатъ редовни въ Богочраимата Ви епархия, презъ лѣтнитъ ваканции.

За да има известно единство въ всички, уреждайки отъ епархийскитъ началства курсове, Св. Синодъ препоръчва на Ваше Високопреосвещенство тукъ приложениитъ програми.

Препоръчваме се и пр.

Наместникъ-Председателъ на Св. Синодъ:

† Видинскитъ Неопитъ.

В. Търновска митрополия. На 18 априль т. г. пристигна въ гр. Габрово Негово Високопреосвещенство Св. Търновскитъ митрополитъ г. Софроний. Той бѣ посрещнатъ радостно и тържествено отъ цѣлото гражданство и учащата се младежъ. Макарь и да вѣдѣше проливенъ дѣжкъ все пакъ гражданството бѣ излязло да посрещне и получи благословия отъ своя любимъ пастироначалникъ, когото тѣя желано очакваше отъ 22 септемврий м. год.

Негово Високопреосвещенство отслужи вечерня въ катедралната църква и държа високо наиздателно слово за човѣшкото спасение. Изтъкна сжщо така голѣмитъ

заслуги на всички свои предходници-иерарси на В. Търновската катедрa. Подчерта значението и предприемчивостта на габровеца за материалната и духовна култура на България, като на края апелира за върност и предана служба на Негово Величество Царя и Родината.

На 19 април Негово Високопреосвященство, въ съзвучие със много свещеници, отслужи Божествена литургия и произнесе назидателно слово за Томиното нещърбе, което води към вѣра въ Възкръсналия Христосъ.

Следъ това се състои официаленъ приемъ въ салона на двѣстици пансионъ, добре доблиниятъ кирархъ бѣ приветствуванъ съ „добро дошълъ“ отъ всички официални лица и дружества, а именно: г. кмета, околийския управителъ, председ. на ж. блага, дружество, архиерейския намѣстникъ, директора на Априловската гимназия, директора на техническото училище, Сръдничния директоръ, началника на Б. Н. Банка, на Т. П. Станция, на гарата и отъ председателитъ на зап. офицери и подофицери, на театъръ „Априловъ—Палаузовъ“, на въздържателното дружество, на дружество „Юнакъ“, на инвалидитъ, на православното християнско дружество при гимназията и на православното християнско братство.

Негово Високопреосвященство отговори на всички приветствия, като въ отговоритѣ лицеве, че той широко и вестранно познава целитъ и задачитъ на всѣка една корпорация и учреждение, на които препоръчва все тъй постоянна и вѣрна служба на Църквя и народъ.

Характеренъ бѣ отговорътъ на приветствието на Председателя на дружество „Юнакъ“, комуто спомни думитъ, съ които преди повече отъ 15 години той ги е приветствувалъ на Сръбската граница и подчерталъ братското сближение на българския съ сръбския народи, като е апелиралъ още тогава за върност къмъ трилогитата: Царь, народъ и църква.

Следъ той приемъ Негово Високопреосвященство направилъ много посещения въ домоветъ на видни граждани, като не забрави да посети и нѣколко болни и страждущи, на които даде благословия и имъ вдѣхна вѣра въ Божия промисълъ.

На 20 април Негово Високопреосвященство отпътува за престолния си градъ Търново.

Спец. Ил. п. Ст.

Врачанска епархия. На 19 IV, Н. В. Преосвященство Св. Врачанскитъ Митрополитъ Панийс отслужи св. Божествена литургия въ гр. Плъвенъ. Следъ божествената служба Н. В. Преосвященство произнесе блестяще слово, нахрани душиитъ и посочи живи пътища къмъ Христа.

На 26. VI., Н. В. Преосвященство освети новопостроения въ с. Пординъ храмъ „Св. великомъченикъ Димитрий“. На 25. IV. той бѣ тържествено посрещнатъ и приветствуванъ отъ цялото село. Пординци не ще забравятъ никога 25. и 26. IV. Тѣ ще бждатъ за тѣхъ най-свѣтли дни. А думитъ на Н. В. Преосвященство ще бждатъ винаги живи въ паметята имъ и ще имъ служатъ за ръководство въ живота.

Ловченска епархия. На 14. IV., третия денъ на Великденъ, Н. В. Пр. св. Врачанскитъ Митрополитъ г. Панийс отслужи въ гр. Ловечъ, Св. Божествена литургия въ храма „св. Троица“. Храмътъ бѣ прѣпльненъ. Проповѣдята на Н. В. Преосвященство, изслушана съ най-голямъ задоволство, очисти не малко души, и даде подтикъ не на малцина да заживѣятъ по-дейно, по-църковно.

На 15. и 16. IV. Н. В. Преосвященство посети селата Угърчинъ, Каленица и Радовене. Навѣжда бѣ най-милото посрѣтанъ и изпращанъ. Думитъ му се погълсха жадно отъ всички. Въ приветственитъ речи и въ

частнитъ разговори се подчертаваше привѣрзаността на всички къмъ св. Православна църква и обичята имъ къмъ Н. В. Преосвященство.

На 17. IV. Н. В. Преосвященство отново бѣ въ Ловечъ. Отслужи Св. Божествена литургия въ храма „Св. Богородица“. Произнесе затрогваща проповѣдъ. Сѣбра свещеницитъ. Даде имъ архиерейски напътствия за едномислие и въздружи пастирска дейностъ. Посети много семейства.

Софийска епархия. Денътъ на св. апостолъ Тома обикновено рѣдко се използва за празненства—нали апостолътъ се е показвалъ скептикъ, а намъ тъй малко се иска да признаваме скептицизма си, даже не-вѣрителъ си, което не изчезва, и следъ като многократно Спасителътъ ни е показвалъ своитъ рани. Едно шастливо изключение прави въ това отношение Софийското добротворно и просвѣтло братство „Св. св. Седмочисленици“. Всѣка година то има годишния си празникъ на Томина недѣля. А тази година отпразнуванетоъ стана особено тържествено и залудушено. Сутринта се отслужи въ църква св. Литургия за починалитъ членове. Служи Негово Преосвященство св. Бръгалиничитъ епископъ г. Панаретъ заедно съ храмовото духовенство.

Следъ обѣдъ въ новия църковенъ домъ където Братството се помѣщава, се състои прекрасно уредена среща, които започна съ благодарственъ молебенъ, отслуженъ отъ председателя на Братството прот. Стр. Георгиевъ и свещеникъ Леонидъ Леониченко. Последва приятелствена речъ отъ председателя къмъ гоститъ, изпълни кокетния салонъ. Въ речта си той изтъкна, колко голямо е значението на братството изобщо и следъ това набеляза редица инициативи, които Братството тихо, но упорито и съ рѣдко постоянство осъществява: урежда сказки, беседи, кино-утро; издѣржа транспаранъ за 50 деца сирачета; поддържа кухня за много бедни семейства; урежда образована колония за бедни студенти въ Буховскитъ манастиръ; създаде и посмъртна каса за членовѣтъ; взема най-дейно участие въ Общия съюзъ за обществена подкрепа; създаде е „Златна книга“, чрезъ която утѣкоуваща паметта на дарители, за които и урежда моления и паметни тържества; подпомага на старини нуждаюци се; предприема трудови седмици на изработване ценни вещи за подпомагане; посещава болни, бедни сироти и пр. Изобщо развива широка християнска дейностъ, вършена съ топло чувство и съ ревностъ особено отъ членкитъ.

Следъ речта, която завърши си апелъ за сътрудничество, последва литературно-музикална програма. Това не бѣше случайна импровизирана програма, нехайно изпълнена, а истински художествена, стилна програма. Въ нея взеха участие артистката отъ Народния театръ г-жа Н. Костова, която трогателно декламира „Живи мощи“ отъ Тургеневъ, и голѣмата имъ млада пианистка г-ца Нора Дунева, която прекрасно изсигри „Прелюдие“, отъ Сахманиновъ и „Унгарски танцъ“ отъ Брамсъ, г-ца Харизанова пѣ „Молята отъ Тоска“ и българския народни пѣсни. Италиански пѣсни изпълни господинъ Г. Ивановъ, следъ което г. Ив. Поповъ пѣ български пѣсни. Освенъ това биде изпълнено едно прекрасно трио отъ Менделсонъ отъ г-ца Дунева, г-жа Дунева г-жа Иванова и г-нъ Марковиъ.

Тържеството завърши съ раздаване на яйца и козунакъ на всички гости по случай великденската радостъ. Гоститъ бидоха обхванати отъ задушната братска сръда и отъ общия възторгъ на едно мило, добре изнесено църковно тържество.

Д. Пенковъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЪТОПИСЬ.

I. У насъ.

Завръщане на поклонниците. Миналия вторник, на 28 април т. г., се завърна благополучно отъ Божия гробъ поклонническата група, организирана отъ Комитета при Св. Синодъ и ръководена отъ Негово Преосвещенство св. Браилския Епископъ г. Максимъ.

Годишно събрание на Съюза „Отецъ Пансий“. Съ окръжно № 2852 отъ 27. IV. т. г. Св. Синодъ е уведомилъ Епархийскиятъ началства, че на благоговѣйнитъ свещеници и чиновницитъ по църковното ведомство, избрани за делегати на годишното събрание на Всебългарския Съюзъ „Отецъ Пансий“, което се свика на 10 т. м. въ София, може да се разреши необходимия отпускъ.

Екскурсии на ученицитъ отъ Пловдивската духовна семинария. Св. Синодъ е разрешилъ на управленето на Пловдивската духовна семинария да уреди презъ м. май две екскурсии съ ученицитъ: една съ абитуриентитъ, съ маршрутъ Пловдивъ—Сливенъ—Бургасъ—Месемария и обратно, и друга съ ученицитъ отъ I—V класове, съ маршрутъ Пловдивъ—София—Рилски манастиръ и обратно Перникъ—София—Пловдивъ.

Конгресъ на запаснитъ подофицери. На 17, 18, 19 и 20 май т. г. ще се състои въ гр. Шуменъ XXII-ятъ редовенъ конгресъ на съюза на запаснитъ подофицери. По тоя случай Св. Синодъ е уведомилъ Епархийскиятъ началства съ окръжно № 2017 отъ 24. III. т. г., че на всички чиновницъ и служители по ведомството на Църквата, които биха били избрани за делегати или биха пожелали да бъдатъ гости на събора, се разрешава десетдневенъ отпускъ.

Изъ живота на Духовнитъ семинарии. Св. Синодъ е решилъ да се прекратятъ учебнитъ занятия въ края на годината въ семинариитъ, както следва:

Софийска дух. семинария:

- 1) Учебнитъ занятия съ абитуриентитъ да се прекратятъ на 10 май, а съ ученицитъ отъ I—V класове — на 20 юний т. г.
- 2) Зрѣлостнитъ изпити да започнатъ на 2 юний и да свършатъ на 22 юний.
- 3) Контролнитъ изпити да се произведатъ на 15 юния.
- 4) Годишниятъ актъ да стане на 28 юний.

Пловдивска дух. семинария:

- 1) Учебнитъ занятия на абитуриентитъ да се прекратятъ на 7 май, а съ ученицитъ отъ I—V класове — на 14 юний т. г.
- 2) Зрѣлостнитъ изпити да започнатъ на 2 юний и да свършатъ на 18 юний.
- 3) Контролнитъ изпити да се произведатъ на 9—11 юний.
- 4) Годишниятъ актъ да стане на 21 юний.

На 3 май се навършватъ 6 години отъ блажената кончина на о. Бозъ починалия *Врачанскиятъ Митрополитъ Климентъ*. За случая ще се отслужи панахида въ катедралния храмъ въ гр. Враца, а надъ гроба — заупокойна молитва.

II. Въ чужбина.

Новиятъ цариградски патриархъ Вениаминъ I, по случай възвѣтането си на престола, *отправилъ* до престоятелитъ на др. православни църкви *общително послание*, въ което обръщатъ на себе си внимание следнитъ пасажъ:

„Изповѣдайки благого изповѣдане на светата наша православна вѣра, съ обещане да се грижимъ за неизмѣнното и ненарушимо запазване всичко онова, което досежно догматитъ и църковния редъ православно е постановено и ни е предадено, въ съзнанието на нуждата и на ползата отъ най-тѣсно общо сътрудничество на светитъ наши църкви, което, по Божие благоволение, е въведено и установено въ достатъчна мѣрка, съ радостъ същевременно възвѣряваме досточтимитъ брати, че, съгласно общото желание на приснопаметнитъ наши предшественици, и ние, съ Божията помощ, по дългъ ще приложимъ всичкото си старание въ полза на всепогодното засилване и затвърдяване на повече регулярното и често общо сътрудничество, което изобщо се явява тъй полезно и важно. Защото, наистина, никой не може да не признае и да не се съгласи съ това, колко изключително способствува на интереситъ на светитъ наши църкви, както въ общитъ работи, тъй и въ отдаленитъ случаи, тѣхното взаимно обсъждане и сътрудничество въ чести събрания, колкото, отъ друга страна, не може да не се признае, че по-осезателно и ясно по тоя начинъ ще се осъществи благознаменитата и свята хармония на състава на светата наша православна църква“.

Остава за сега да се чакатъ и види, какъ въ настоящето важно време на нови и общи задачи и нужди на всичкитъ православни църкви, цариградскиятъ патриархъ ще прояви своевременно и на дѣло, като първи между равнитъ предстоятели на православнитъ църкви, своитъ починъ за „общо сътрудничество“, за „взаимно обсъждане“ въ „чести събрания“, та така да се прояви „по-осезателно и ясно „светата хармония“ въ мисли и дѣла между всички православни църкви.

И новиятъ александрийски патриархъ Николай *отправилъ* такова пакъ *послание* до престоятелитъ на православнитъ църкви, въ което между другото казва:

„Обявяваме отъ все душа и сърдце, че вѣрата на светата апостолска православна църква ще запазимъ непокренена, безъ да преставаме предѣлнитъ, които нашитъ отци сж положили и че твърдо ще поддържаме светитъ догми и благоговѣйно ще почитаме свешеното предание... при това по дългъ искаме да узвѣримъ, че почитаме за важно не само неразторжимо да запазимъ връзкитъ на единение съ Васъ, но и да се грижимъ да го направимъ явно, като влизаме въ по-непосрѣдствено общение съ Васъ, и съ едно сърдце, като сътрудничимъ въ всичко, що се отнася до мира и благосъстоянието на светитъ църкви и като съчаствуваме въ всичитъ дѣла и трудове“.

Въ ромънската православна църква отново и енергично е подетъ въпросъ за *подобрене материалното положение на свещеницитъ*. За та работа самитъ свещеници се събрали на извънреденъ конгресъ, а и били енергично подкрепени отъ общественото мнение и политически сѣли. Подиръ надлежни съвѣщания, правителството е решило да предложи на камарата да се гласува да се приравнятъ (въ това отношение) свещеницитъ съ публичнитъ чиновници и за заплатитъ имъ да се отпусне единъ (задължителенъ) кредитъ отъ 30 милиона левъ.

Въ *Сръбската православна църква* тоя въпросъ

тия дни е разрешен като-чели по-добре: *всегда се църковенъ данък*, събиранъ отъ свѣтскитѣ власти, отъ сборовѣтъ на които ще се поддържа духовенството. Така се избѣга нежелателното и пакостно виновеничване на духовнитѣ лица.

Въ срѣбската православна църква миналата 1935 година бѣ празнувана *св. Савска юбилейна година*, по поводъ 700 години отъ смъртта на св. Сава, първооснователъ-иерархъ на срѣб. правосл. църква, починалъ въ гр. Търново въ 1235 г., връщайки се отъ Цариградъ и поствилъ като гостъ българския царски и патриаршески двори. Праздненството се състоеше въ църковни служби, паметни църковни събрания, издания на книги за св. Сава, събирания помощи за издигане голѣмъ храмъ въ Бѣлградъ на името на св. Сава и т. н. Праздненствата имаха църковно-народен характеръ. Днешната Югославянска държава не е вече чисто срѣбска държава, — въ нея живѣятъ, освенъ срѣбти, хървати и словенци, които сж римо-католици, боснаци, голѣма частъ отъ които сж мохамедани, и разни други народности. Освенъ това въ държавата православната църква не е вече господстваща или поне първенстваща, както бѣше въ кралство Сърбия, преди всесѣйската война, а всички признати изповѣдания сж съ еднаква права въ държавата. Това ново положение на православната срѣбска църква въ Югославянската държава дава основание, тая църква да сърѣдоточи повече вниманието си на народнитѣ ѝ връзки, отъ една страна, и на нейнитѣ чисто духовни задачи, които ѝ се откриватъ въ новото време. Въ това смисълъ се взе поводъ отъ св. савскитѣ юбилейни празненства, за да се осмисли дълго на св. Сава, както въ значението му за миналото, тъй и въ посоченото му значение за бъдещето.

Плодъ на това сж редици *книги и статии*, които се издадоха въ Югославия за св. Сава презъ изтеклата година. Ще отбележимъ нѣкои отъ по-важитѣ отъ тѣхъ.

Ст. Становичъ издаде въ Бѣлградъ една книга подъ заглавие „св. Сава“ (123 стр.), въ която описва живота на св. Сава (плутуванията и пребиваванията му на Атонъ, въ Никея, Иерусалимъ, Търново и пр.), неговото църковно-организаторско, просвѣтно и национално дѣло (като пръвъ архиепископъ на срѣбската прав. църква), почитанъ, — които той е намѣрилъ въ Сърбия и въ др. балкански прав. страни. Книгата е изпѣтрена съ многобройни снимки въ връзка съ живота и дѣлото на св. Сава.

Филаретъ Границъ издаде въ Скопие „*Одрѣбде Хилендарскитѣ тилици св. Саве* о ступању у манастирско звѣданицу и о делокругу братскогъ сабора“. Въ съчинението си авторътъ дава въ успоредица на хилендарския тиликъ на св. Сава съответнитѣ църковно-канонически предписания и разглежда въпроситѣ за встъпване въ манастирски чинъ, за изпитанието преди това (6—7 месеца), акта на приемането въ манастирската община (полагането на манастирскитѣ обети, обичането въ манастирската риза), ведомството на братския съборъ (съ успоредица за това ведомство отъ VII и VIII в. в.), преименуването въ другъ манастир. Споредъ автора, хилендарскитѣ манастири по негово време е билъ напълно автономни, както по отношение на църковната, тъй и на държавната власть.

Милошъ Крънянски издаде въ Бѣлградъ (1934 г.) книгата „*Св. Сава*“, въ която описва живота и дѣлото на св. Сава (срѣбно-вѣковната просвѣта въ Сърбия; родителитѣ на св. Сава; младостта на св. Сава; живота му на св. Гора; връщането му въ отечеството му; св. Сава като държавникъ; отплутване на св. Сава отъ Сърбия; смъртта на св. Сава; прославата на св. Сава).

Авторътъ намира, че дѣлото на св. Сава е началото на срѣбската просвѣта и за това нарича той съ-

ветителъ за срѣбти „св. Сава — просвѣтителъ“. Книгата е изпѣтрена съ много снимки.

В. И. Иличъ (иляни) издаде въ Бѣлградъ книгата „*св. Сава у нашемъ народномъ и уметничкомъ песништву*“ (св. Сава въ нашата народа и художествена пѣснь), „Антология“. Това е по-скоро едно литературно дѣло (— антология). Авторътъ е събралъ най-добритѣ и характерни стихотворения за св. Сава, съ които последнитѣ се прославя като срѣбски учителъ и просвѣтителъ. То сж: 15 народни пѣсни и 23 художествени, между които седемъ отъ самия авторъ.

Спис. Прегледъ епархије Нишке е посетилъ 11—12 си книжка отъ 1935 г. на св. Сава, като е помѣстило статии отъ пок. проф. **Т. Титовъ** — „св. Сава, като пастиръ и творецъ на историческото срѣбско православно пастирство“ (стр. 337—359); проф. **Д-ръ Йорданъ Иличъ** — „Просвѣтното и учителско дѣло на св. Сава“; (стр. 359—369); **Мирко Йевициъ** — „Мисли за св. Сава“; (стр. 369—382); **Павелъ Пулдо** — „Култътъ за св. Сава“ (стр. 382—391).

Кратки вести изъ срѣбската правосл. църква: Забранени сж отъ архиепископъ съборъ *да се употребяватъ* и купуватъ въ църквитѣ, манастиритѣ и църковнитѣ учреждения богослужбени книги частни издания, които не сж удобрени и за частнитѣ издания на които не е дадено благословение отъ Св. Синодъ. Такива издания били пълни съ погрѣшки.

Отворено е църковно-пѣвческо училище отъ ноември 1935 г. въ манастира на Тавна, звоничко-гузларска епархия. Курсетъ на училището трае шестъ месеца. Въ училището се изучава църковно пѣние, църковенъ богослужбенъ релъ, църковно-славянски и срѣбски езикъ, смѣтководство.

Въ Манастирско училище архиепископътъ съборъ разрешава да се приематъ за ученици и лица, които преди това не сж били въ манастир. Приемането ще ставя по изключение и по препорѣка на епарх. архирен, които заплащатъ налѣ, така по епархийския си бюджетъ за така приеманитѣ ученици.

За монаси (сърби) въ Хилендарския манастир (на св. Гора) сж заргизирени срѣбски църковни фактори. Числото на монаситѣ (сърби) въ тоя манастиръ намалѣа поради прекнитѣ или косвени пречки, които правятъ властитѣ на св. Гора при приемане на монаси въ тамошнитѣ негрѣшки манастири, а и поради липса на кандидати. Сега срѣбската църковна преса обявява, че въ Хилендарския манастиръ шѣли да се приематъ монаси и че за целта кандидатитѣ трѣбава да се обръщатъ наравно и писмено до представитѣла на тоя манастиръ Архимандритъ Рафаилъ въ манастира св. Наумъ.

Какво ли става по сѣщата работа съ българския Зографския манастиръ въ св. Гора?

Задължителенъ е още гражданскитѣ бракъ въ срѣбскитѣ православни страни отъ бившата Карловичка патриаршия, понеже въ Югославия още не е оеднаквено брачното право (а важи гражд. законъ въ всѣа областъ, споредъ както е било преди присъединенето ѝ къмъ Югославия, т. е. въ Карловичката областъ — мажарскитѣ законъ, за дълж. гражд. законъ). Обаче правосл. църква и за тия области е предписала, че всѣки правосл. християнинъ трѣбава да се венчае и въ църква. *Иначе се предписватъ наказанията:* лишене отъ св. причастие, съкрѣтенъ обрядъ на погребение (опѣло), който се извършава не въ църква, а въ къщи на починалия и свещеникъ не сървожда до гробницата. Сѣщото важи за незаконнитѣ бракове.

Забранява се, да се даватъ при св. кръщение имена, които не се намиратъ въ календари и които не сж обичайни въ срѣбската църква.

Забранено е да се даватъ за свѣтски изложби

стари икоци, църковни утвари, стари църковни книги и други свещени предмети.

Забранено е, въ учебниците, дружествени и други *екскурзии въ манастирите* екскурзиантите да оставят тамъ ношно време, да се хранятъ отъ манастиря, екскурзиантите да ставатъ презъ пости. За такива екскурзии манастиря трѣбва да бжде предизнастенъ поне 8 лева по рано.

Забранено е да се поставятъ въ храмовете и параклисите *портрети* и фотографии, също не — и на ктиторни или тѣхни родители. Такива портрети могатъ да се поставятъ само въ енорийската канцелария.

Не се признава смѣсенъ бракъ (т. е. бракъ между православенъ и не православенъ християнинъ), който не е сключенъ въ православната църква. (И р. католическата църква, съгласно чл. 1063 на своя новъ канонич. кодексъ, не признава смѣсенъ бракъ, който не е билъ сключенъ въ р. католич. църква, а, напр., е билъ вѣнчанъ въ правосл. църква). Решение на Арх. съборъ № 3708 отъ 1930 г. („Гласникъ“, 1931, стр. 3).

Правосл. опълко надъ инославци и сектанти се допуска при следния съкратенъ обрядъ: „Благословенъ Богъ нашъ“; „Святъи Боже“, Апостолъ, Евангелие, изпращане до гроба въ епитрахиль. (Решение на Св. Синодъ № 11263 отъ 9. XII. 1932 г.)

Националистическата вѣлна се преплита съ старитъ пренебрегвания до сега езически религии на Крайния изтокъ и се стреми да ги оживи като национално достояние и отлика.

Така, въ *Китай* се наблюдава напоследѣтъ едно видимо подигане на почитата къмъ *конфуция*. Конфуцианството тамъ се пробудило. Китайското правителство неостанва издало заповѣди, да се празнува като народенъ празникъ рожденията денъ на конфуция. Всички училища и учреждения на тоя денъ трѣбвало да уреждатъ празненствъ. Отпуснати били и много пари за да се въздигнатъ храмове на конфуция.

Възраждала се и любовта къмъ миналото изобича и къмъ китайскитъ класици, особено между младежта.

Въ *Индия будизмътъ* до неоглавна е билъ твърде западналъ. Но напоследѣтъ се породило течение, да се обрне гърбъ на индуизма (поддържачъ каститѣ) и да се възприема будизмътъ, и дори християнството или ислямътъ. Отнасяниятъ се твърде неблагоприятно къмъ християнството журналъ „Indian Social Reformer“ къмъ това забелѣзва: „Будизмътъ има предимството, че е отъ индийски произходъ и че отговори на сжшната на Индия съ своитѣ предания и съ своитѣ сили на обществено. Той не е борческа религия. Неговото разпространение не е струвало ни капка кръвъ. Той е една религия на съчувствието къмъ всички твари. Сждо будизмътъ нѣма такъвъ иерархически върхъ както римското християнство въ папата. Той е една религия, която всѣки народъ може да нагоди къмъ своитѣ нужди.“

Д-ръ Ст. Станчевъ.

Св. Синодъ на Българската църква.

Обявление № 2859. На 25 май т. г. въ Канцеларията на Св. Синодъ ще се произведе търгъ съ една конкуренция за отдаване на предприемачъ-печатаръ отпечатването на книгата „Учебникъ по Догматическо богословие“, въ 2,500 екземпляра, около 25 печатни коли, форматъ 1/16 отъ 63/95. Приблизителната стойностъ на предприятието възлиза на около 30,000 лева.

Търгътъ ще се открие въ 10 часа, а документитѣ ще се приематъ до 11 часа сжщия денъ.

За участие въ търга се изисква залогъ 10% отъ дефинитивна стойностъ.

Поеннитѣ условия могатъ да се видятъ всѣхъ присжтственъ денъ отъ 17—18 ч. въ Канцеларията на Св. Синодъ. (Справка „Държавенъ вѣстн.“, бр. 87, отъ 23.IV. 1936 г.) гр. София, 28 априлъ 1936 г.

1—151—1

Отъ Канцеларията.

Обявление № 38. Изгубено е удостоверение за свободно вжствие въ бракъ № 30 отъ 21. XII. 1933 год. на Дафина Георгиева х. Иванова, отъ с. Батакъ, Свищовско. Да се счита невалидно. Ще ѝ се издаде ново.

с. Батакъ, 31 мартъ 1936 г.

1—133—1 Енор. свещ. Юр. Трифоновъ.

Изгубено е кръщелно свидетелство №1922 год. на Стоянъ Георгиевъ, отъ с. Баничавъ, издадено отъ Неврокопското архиерейско наместничество. Да се счита невалидно.

гр. Неврокопъ, 27 мартъ 1936 година.

1—131—1 Отъ митрополитата.

Обявление № 15. Изгубено е кръщелно свидетелство на Иванка Христова Димова, родена на 10 априлъ 1917 г. въ с. Кръвеникъ, Севалиевско. Да се счита невалидно. Замянено е съ дубликатъ.

24 априлъ 1936 година.

Кръщеници енор. свещеникъ: Дим. Попзлатевъ.

1—150—1

Изгубено е кръщелното свидетелство (метрическо) № 578 отъ 27.VII. 1918 г. на Иванъ Стоимировъ Милчевъ, изъ гр. Горна Джумва. Да се счита невалидно. Издаденъ е дубликатъ.

гр. Горна Джумва, 22. IV. 1936 г.

1—143—1 Арх. намѣстникъ: Иеромонахъ Неофитъ

Изгубено е кръщелно свидетелство № 1 отъ 1922 г. на Атанасъ Константиновъ Вандошъ, отъ с. Лѣски, издадено отъ Неврокопското архиерейско наместничество. Да се счита невалидно.

гр. Неврокопъ, 21 априлъ 1936 год.

1—144—1 Отъ митрополитата.

На Пена Цѣткова, с. Български Изворъ, Тетевенска околия, е издадено дубликатно свидетелство. Оригиналното да се счита невалидно.

1—145—1 Енор. свещеникъ: Танчевъ.

Изгубено е кръщелното свидетелство (метрическо) № 145, вр. 33 отъ 27 юлиъ 1927 год. на Йордана Атанасова Станоева, изъ с. Докатичево, Горно-Джумайско. Да се счита невалидно. Издаденъ е дубликатъ.

гр. Горна-Джумая, 3 априлъ 1936 г.

1—146—1 Арх. намѣстникъ: Иеромонахъ Неофитъ.

Изгубенитѣ кръщелни свидетелства на Иванъ Ивановъ Босвъ № 7 отъ 1913 год. и Невана Иванова Колева № 15 отъ 1909 г., отъ с. Абланца, Ловчанско, сж невалидни.

с. Абланово, 23 априлъ 1936 г.

1—148—1 Енор. свещеникъ: Илия п. Иоакимовъ.

Обявление № 10. Изгубенитѣ кръщелни свидетелства на Иванъ Радевъ и Йорданъ Драговицъ, отъ с. Еменъ, Търновско, да се считатъ невалидни. Издадени имъ сж дубликати.

с. Еменъ, 18 априлъ 1936 г.

1—147—1 Свещеникъ Давидъ п. Мусински.

Камбани

църковни, училищни и свѣщници първоначалствени доставятъ по конкурсъ и преливатъ сукани въ работилницата си или на самото мѣсто

Братя Алексиеви,

камбанолѣзри

ул. „V Болнична“ (до Пещерското шосе) — Пловдивъ.

(1—149—1)

Печатница С. М. Стайковъ — София

Редакторъ: Проф. Д. В. Дюлгеровъ.